

44/860

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

74. évfolyam
212. szám
1984.
szeptember 9.,
vasárnap
Ára:
1,40 forint

Bérekísérletek avagy, mennyinek a tíz százaléka?

Nemrég láttam egy riportműsort a tévében. A kísérleti bérszabályozást már bevezetett vállalatok tapasztalatairól beszéltek egymás után az illetékesek. Ne tételezzünk föl most rossz szándékot, a kellemetlen jelenségek elhallgatását a nyilatkozókról. Vegyük olybá, hogy valamennyien nyíltan és őszintén beszéltek: a 15–30 százalékos béremeléseket valóban a teljesítmények növelésével szolgálták meg: sőt, azzal is egyet lehet érteni, ha korábbi magas teljesítményt az új konstrukciók szerint végre illő áron lehetett kifizetni. Azt is érezni lehetett a riportból, hogy a mostani kísérletek tapasztalatai valahogy beépülnek majd az általános szabályozásba.

Emiatt vannak nekem aggodalmaim. Mert öröm ugyan, hogy legalább néhány jól dolgozó, a meghatározott teljesítményeket elérő vállalatnál végre megfizetik a tisztességes munkát. Emiatt sok szót csépetünk a sajtóban az utóbbi évtizedben, s úgy látszik, nem hiába. Még nagyobb öröm, hogy ezek az arányok talán nem is olyan sokára más, jól dolgozó vállalatnál is mindennaposá válnak. Hessegessük el most a kisördögöt, hogy talán manipulálni lehet majd (vagy máris) bizonyos mutatókat, hogy a teljesítményeket papíron is létre lehet hozni. Ez az alapiában igazságos szisztéma ugyanis egyelőre inkább csak a termelő vállalatokra vonatkozik, ott is főként azokra, amelyek teljesítménye közvetlenül és egyértelműen, mérhető. Ahol tehát mintegy darabbérre dolgoznak. Csak hogy a gazdasági élet egésze nemcsak ilyen vállalatokból áll. Sőt, ami a teljesítménnyel arányos jövedelmeket illeti, nem is csak gazdasági szférája van ennek az országnak. Ott látom a gondot, hogy odáig már eljutotunk, darabbéres vagy ahhoz hasonló szisztémában merünk differenciálni — másutt azonban nem.

Minden gazdasági intézkedésnek megvan a maga társadalmi vetülete. Ennek is megvan, még inkább meglesz, ha szélesebb körben bevezetik. Mégpedig az, hogy tovább nőlik az olló a költségvetésből finanszírozott és a termelő ágazatokban elérhető bérek között. Mintha most más szelek szárnyán az a régi szemlélet éledne újjá, hogy van produktív meg improduktív munka, s amire a produktivitás címkéjét akasztják, az értékesebb a másikkal. Csak ezúttal a nyereségérdekelttség szerint dolgozó termelő vállalatok minősülnek inkább produktívnak. A másik szféra, a szolgáltatás, az oktatás, egészségügy, közigazgatás viszont kapogattja az évi két-három százalékos bérnövelési lehetőséget, ami az életszínvonal megőrzéséhez is edeskevés.

Megvan egyébként a folyamatnak a maga jól követhető logikája. Előbb a termelő — mondjuk a gazdaságos exportra termelő — vállalatok iuthatnak magasabb béremelési lehetőséghez, ez majd növeli ott a teljesítményeket, odacsúlia a kiváló szakembereket. Ez lesz a garanciája, hogy iavul a költségvetés helyzete, s képes lesz aztán finanszírozni a többi szférát is. Csakhogy ez a logika, bármilyen egyértelműnek látszik is, sántít. A feilődés bizonyos szintjén túl ugyanis már bonvolultabb mércék szükségesek a társadalomban a darabbérnél. Azoknak a szféráknak is jól kellene működniük, amelyek csak közvetve járulnak hozzá, mondjuk, a népgazdasági egyensúly javításához, netán az lenne a feladatuk, hogy mostani munkájukkal elejét vegyék esetleges ingadozásoknak, amelyek talán csak évtized(ek) múlva következzenek be. Ha most ezzel a bizonyos sorrendiséggel indokoljuk az egészségügyiek, a műszaki értelmiségiek, a pedagógusok hátránvát, akkor a máris meglévő kontrasztelekciót erősítjük, aminek a kárait akkor is nehéz lesz már kiküszöbölni, ha lenne rá elég pénz.

Nem véletlenül mondom a pedagógusok bérét. Most emelték ugyan tíz százalékkal, s lehetett hallani olyan hangokat, amelyek ezt is sokallották. Csak hogy, ha az elosztás társadalmi hatásait nézzük, nem feledkezhetünk meg a napi arányokról. Vagyis, hogy mennyinek a tíz százalékat kapták most a pedagógusok? S nem kapták ápolónők, kórhoncnokok, tanácsli ügyintézők, a szolgáltatás különböző területein kevéseért dolgozó emberek. Hány éves, évtizedes lemaradást kéne pótolni? Egv-egy szakmán belül hogyan élezi ki az ellentmondásokat a megélhetési költségek növekedése. A pályakezdők bérét muszái erőteliesebben, s évről évre növelni, hogy egyáltalán, meg tudjanak élni, így viszont bérükkel utolérík azokat, akik a szakma derékhadát alkotják, s évtizedek alatt bizonyítottak. S ők most találkoznak a pályakezdőkkel a bérnomenklatúra alján.

Éterületeken — igaz — jóval nehezebb az egyéni, s intézményi teljesítményeket mérni. De nem lehetetlen. Nem kárhoztatni akarom tehát az ígéreates bérekísérleteket. Sőt, azt szeretném, ha továbbfelesztenék — minél előbb és minél szélesebb rétegekre érvényesítve üdvözlendő alapelveit. Ha ugyanis ez csak felemásan, az egészségügyi társadalmi arányok fönttartásával, vagy szélesítésével valósul meg, óhatatlanul kontrasztelekcióhoz, újabb válságtünetekhez vezet előbb-utóbb.

Tanács István

Házkezelői szolgáltatások

Házmesterek,
lakók, karbantartók

Tízezrek lakóhelyi közzerzetét befolyásolja Szegeden, hogy milyen a házmester. Mosolyog, vagy örökké morcos, udvarias, vagy olyan durva mint a pokróc, szorgalmas, vagy hagyja, hogy a lépcsőház szemétdomb legyen. A házmester munkáját elegáns fogalmazással a házkezelői szolgáltatások között jegyezzük. Hogy ez mennyire meghatározza a hétköznapi élet menetrendjét, bizonyítja a Szeged megyei városi tanács két évvel ezelőtti ülése, amikor határozatban utasította az ingatlankezelő vállalatot, emelje a házkezelői szolgáltatás színvonalát, javítsa a házfelügyelők munkájának minőségét, fokozza az ellenőrzést, bérliközösségeket szervezzon, ahol nincs és hiányzik...

A tanácsli állásfoglalás óta sok víz lefolyt a Tiszán, de a rövid idő is elegendő volt ahhoz, hogy a kedvezőbb szellemű változások sora megnyíljon, valami elkezdődjön. A vállalat növelte a házfelügyelők anyagi érdekelttségét, a munkaszerveződés mellékletében meghatározta, hogy a házmesternek mikor mi az is-

métlődő feladata napra, hétre és havi ütemre lebontva. A szervezeti intézkedések után a dolog természeténél fogva nem lett mindegyik házmester nagyon szorgalmas, rendkívül kedves, és feladatát végéze körültekintő. Mindenesetre jó fel, hogy kevesebb panasz érkezett az IKV-hoz, a kevesebb persze nem két tucat, hanem háromszáz, egyéni jelentkező. Továbbra is megmaradt a régi nóta, az ismert kívánságokkal állnak elő a házfelügyelők munkáját illetően. Ez az érem egyik oldala, tehát a bérlik a pénzéért kifogástalan szolgáltatást várna el, követelne meg. No, de a lakók sem anygakok, különösen az utóbbi időkben az okoz gondot, hogy romlik a lakbérfizetési fegyelem. Közületeknél kifogásolható a hosszadalmas ügyintézés, a bérliket pedi nógatni kell, hogy fizessenek. Tavaly közel 4 ezer lakóval levelezett az IKV, hogy végre fizesse ki valamennyi adós a hátralékot. Nem kis összeg hiányzott a közös kasszából, 3,2 millió forint. A vállalat kezdeményezésére a bíróság

18 lakó bérleti szerződését felbontotta. Hosszú lenne felsorolni, hogy mit tett a vállalat annak érdekében, hogy a bérlik közérzete „komfortosabb” legyen. Úgy érzik, hogy a szolgáltatások egy részének színvonala azáltal is emelkedett, hogy kiépült a felvonóüzeletet ellátó diszpécserhálózat. A Csörög a telefon... panaszáradatából azonban nem derül ki, hogy csökkenne a rossz liftek miatti észrevételek száma. Liftügyek miatt nagyon sok házbán igen rossz a lakók közérzete. Az intézkedésen azonban remélhetően minél előbb hasznát veszik. Egyébként az IKV-házakban a felvonók karbantartását egységesen a Szegedi Magas- és Mélyépítőipari Vállalat végzi. Másféle javítások gyorsítása érdekében az IKV önálló karbantartó részleget hozott létre. A szervezet az egy művezetőség egy házkezelőség szellemében működik, és a statisztikákat tanulmányozva kiderül, hogy a mesterek már valóban más „röppályán” és más se-

bességgel dolgoznak. Persze az ideális gyorsaság, pontosság és megbízhatóság mértékét igazán a megrendelők tudják megmondani, véleményezni. Szeged sajátos helyzetben van, mivel az árvízi újjáépítés miatt napjainkban nagyon sok ház egy időben, egyszerre romlik le és hirtelen felújításra szorul. Köztudott, hogy a tanácsli költségvetés több százmillió forintot irányzott elő a hatodik ötéves tervre a lakóházak javítására. Három év alatt eddig 736 millió forintot használtak fel. A felújítás és korszerűsítés költsége 438, a karbantartásé pedig 293 millió forint volt. Ezek a számok is érzékeltetik azt a körülményt, hogy a lakatosok, villanyszerelők, kőművesek bármennyire igyekeznek, a sokféle kérésnek egyszerre nem tudnak eleget tenni. Az átszervezések, az újítások — amelyek emelik a házkezelői szolgáltatások színvonalát — jótékony hatásúnak bizonyultak, de sok helyen mégis úgy érzik a karbantartások gyorsabbak lehetnének.

H. M.

Forgattak...

Fennállásának eddigi legnagyobb szabású munkáját végezte a városban a szegedi tévéstúdió: a héten forgatták — az úvidéki televízióval koprodukcióban — azt az evvórás közös, színes szórakoztató műsort, melynek címe Zene-tánc—zene lesz, s amelynek felvételei — majd Úvidéken folytatódnak... A műsort Kun Zsuzsanna rendezte, a szerkesztő Bubryák István, a vezető operatőr Kléner Guörqu volt. Külön érdekesség, hogy a jó néhány neves művész fellépésével készített műsor felvételi munkálatai egyben a stúdió új színes közvetítő kocsiának igazi, azaz első nagyobb szabású „debütálását” is jelentette... Képeinken: a forgatás néhány jellegzetes pillanata.

Nagy László felvételei

